

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για τὸ ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12.50.—Για τις ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνες συνδρομές (δρ τὴν τρίμηνιά).—Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲν προπληρώσει τὴν συνδρομὴ του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. — Τὰ περσομένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὄλα τὰ κιάσκια, καὶ στὶς ἐπαρχίες σ' ὄλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ὡς στὰ 1908 τὸ ἔθνος στὴν Τουρκία ἔκανε πολιτικὴ ἀρνητικὴ ἢ συντηρητικὴ. Τὸ χτυποῦσαν; ὑπερασπίζονταν καὶ μονάχα πάσκιζε νὰ κρατήσῃ ὅ,τι εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς πατεράδες. Τὸν τελευταῖο καιρὸ μάλιστα (1903—1908), προπάντων στὴ Μακεδονία, ὑπερασπίστηκε μὲ τὸν καλλίτερο τρόπο, δηλαδὴ μὲ τὸ τουφέκι.

Καὶ ἔτσι ξοφλοῦσε τὸ μισὸ μόνον χρέος του πρὸς τὴ ζωὴ. Ἡ μισὴ ζωὴ εἶναι ἡ αὐτοσυντηρησία, μένει ὁμοῦ καὶ ἡ ἄλλη μισὴ, ἡ ἐπικράτηση, ἡ ἐπίθεσις, τὸ ἄπλωμα, τὸ μεγάλωμα, ἡ νίκη.

Τὸ ἔθνος, μπλεγμένο στὰ δεσμὰ τὰ ἀξεδιάλυτα ἐνὸς πολιτικοῦ συστήματος ἀποκρυσταλλωμένου πού ὁ μηχανισμὸς του ὅσο κι ἂν εἶχε τριφτεῖ δούλευε πάντα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἀπόκλειε κάθε παραστράτισμα, εἶχε παραλύσει καὶ δὲν κουνούσε πέρα ἀπὸ τὴν ἄμυνα, τὴ μίξερη.

Ἐπρεπε κάποιοι νὰ σπάσει τὸ μηχανήμα γιὰ νὰ ξεσκλαδωθεῖ ὁ Ρωμιός, νὰ τινάξει τὴ νάρκη καὶ νὰ κουνηθεῖ πάλι. Καὶ ἦρθε ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1908, μὲ τοὺς Νεότουρκους.

Ἦτανε σὰ νὰ γίνηκε ἀποκάλυψις.

Ἀμέσως δούλεψε ἡ φαντασία τῶ Ρωμιῶν καὶ φώτισε τὸ δρόμο πού ἔπρεπε νὰ πάρουν.

Ἡ λεγόμενη συνταγματικὴ φραγκοφέρουσα ἰσότης, ἐλευτεριά, δικαιοσύνη καὶ ἀδελφοποίησις,

τοὺς ἔδωσε ἂν ὄχι πραγματικὰ δικαιώματα καὶ κέρδη, τὸ συναίσθημα ὁμοῦ, πὼς εἶναι ἐλεύτεροι νὰ κουνηθοῦν καὶ νὰ κάμουν διαφορετικὰ ἀπὸ κείνα πού ὡς τότε ἔκαναν, καὶ νὰ ἀπαιτήσουν δικαιώματα καὶ ὠφελήματα, καὶ νὰ ζήσουνε σὰν ἄνθρωποι, καὶ νὰ δημιουργήσουν ἕνα νέον πολιτισμό.

Καὶ τότε εἶπαν: «Θὰ κατακτήσουμε τὴν Τουρκιά!» Καὶ αὐτὸ ἐννοοῦσε πὼς ἡ Τουρκία ἔπρεπε νὰ μείνει, νὰ μὴ χαλαστεῖ, γιὰ νὰ τὴν κατακτήσουν, γιὰτὶ εἰρήνικη εἶναι πάντα ἡ Ἑλληνικὴ κατάχτησις.

Ὅχι πιά μόνον στὴ Μακεδονία, παρὰ σ' ὅλη τὴν Τουρκία, σὰ νὰρχισε νὰ βράζει μέσα στὸ ἔθνος ἡ ζύμη ἐνὸς ἀγώνα. Καὶ βγήκαν οἱ Ἑλληνες βουλευτὲς καὶ βγήκαν οἱ πολιτικοὶ σύλλογοι καὶ ὀργανώθησαν, καὶ δόθηκε στοὺς Ρωμιούς ὁ πολιτικὸς δρόμος πού ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσουν. Γιὰ νὰ πάρουν τὰ δικαιώματα πού τάζει τὸ σύνταγμα ἔπρεπε πρῶτα νὰ ὑποταχτοῦν θεληματικὰ στὰ χρέη πού διατάζει τὸ ἴδιο τὸ σύνταγμα. Καὶ γι' αὐτὸ ὑποτάχτηκαν οἱ Ρωμιοὶ στὴ στρατολογία. Συναμα ὁμοῦ πολέμησαν γιὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα, ὄχι πὼς δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸ Μωάμεθ τὸ Β' τὸ πατροπαράδοτο δικαίωμα νὰ ἀνατρέφουν τὰ παιδιὰ τους ὅπως αὐτοὶ ἤθελαν, παρὰ γιὰτὶ ἦταν ἀνάγκη τὰ σκολειὰ τους νὰ ἐξισωθοῦν μὲ τὰ κυβερνητικὰ σκολειὰ ὅσο γιὰ τὸ κύρος τῶν διπλωμάτων, γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ Ρωμιοὶ νὰ μπαίνουν στὶς ἀνώτερες στρατιωτικὲς, πολιτικὲς καὶ πανεπιστημιακὲς σχολές, καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀπὸ λίγο λίγο καὶ στὴ διοίκηση καὶ στὴν κυβέρνησις τοῦ τόπου πού κατοικοῦνε.

Οἱ Ρωμιοὶ θέλουν τώρα μὲ τὸ σπαθὶ τους νὰ ἐπικρατήσουν καὶ ὄχι πιά μὲ παρακάλια, μὲ ταπεινώσεις καὶ μὲ χάρες. Τὸ Φαναριώτικο σύστημα δὲν εἶναι ἄξιο γιὰ λαὸ ἐλεύτερο. Καὶ ὁ Ρωμιός, καὶ στὴν Τουρκία καὶ ὅπου ἄλλοῦ, ἀρχίζει νὰ θέλει νὰ ξαναγίνει λαὸς ἐλεύτερος.

Ὁ ἀγὼνας ὁ τοπικὰ καὶ χρονικὰ περιορισμένος — ὁ μακεδονικὸς τοῦ 1903—1908 — τώρα γενικεύτηκε, καὶ ὁ Ρωμιός σ' ὅλη τὴν Τουρκία τὴν ὥρα τούτῃ ἀγωνίζεται καὶ πολεμάει καὶ πέφτει καὶ ξανασηκόνεται καὶ παλεύει καὶ κουράζεται καὶ ξανασαίνει λίγο καὶ πάλι πιάνεται καὶ κοπιάζει καὶ ἀγωνίζεται. Μὰ δὲν τοῦ εἶναι κόπος αὐτός, δὲν τοῦ φέρνει βάρος ὁ ἀγὼνας, βάρος καὶ κόπος εἶναι ὅταν χωρὶς νὰ ἀγωνίζεται κανένας τὸν πλακόνουν ἀναπάντεχες οἱ δυστυχίες. Ὁ ἀγὼνας ἀκονίζει κάθε ἰδιότητα καὶ κάνει τὸν ἄνθρωπο καλλίτερο, δυνατότερο, θεληματικότερο, ἐλεύτερο, πιδ ἔτοιμο γιὰ ν' ἀντικρύσει τὴν πολύτροπη ζωὴ καὶ νὰ πάρει μέρος στὸ πανηγύρι τῆς τῆς ἀγρίας.

Ἡ μίξερη ἄμυνα ἔστω καὶ μὲ τὸ τουφέκι στὸ

χέρι, ή πιό μίζερη ζηλοφτόνια για τὸ ζῦπνημα τὸ ἐθνικὸ τῶν ἄλλων γειτονικῶν λαῶν, ή καχεκτική κακογλωσσία σημάδι τῆς ἀδυναμίας, και ή μικροκατεργαριά ή ἀπαραίτητη για νὰ σιγουρέψει τὴ ζωὴ του ὁ ἄρρωστος, χάνονται και πᾶνε. Ὁ Ρωμιὸς ὅσον πάει ἐλευτερόνεται ἀπ' αὐτά, και κάθε μέρα ἀτός του λυτρώνεται ἀπὸ τὰ περασμένα του χάλια, ἀποχτᾷ τὴν πίστη τὴν ἀληθινή, τὴν πεποιθήση στὸν ἑαυτό του, μεθαίει με τὴν πρόβλεψη τῆς τελικῆς νίκης. Και ἔτσι δὲν προσέχει πιά τόσο τοὺς ἄλλους τοὺς τριγυρινοὺς λαοὺς, τί φτειάνουν, τί κερδίζουν. Ἔχει τὴ θέληση αὐτὸς νὰ κερδίσει κάτι και ἂν φαίνονται και οἱ ἄλλοι ἀξιοὶ για νὰ κερδίσουν, χαλάλι τους, ξέρει πὼς εἶναι αὐτός, ἐκεῖ πού πρέπει, καλλίτερός τους. Δὲ γυρεύει νὰ ὠφεληθεῖ ἐκεῖ πού δὲν ἔχει δικαιώματα και κει πού ἔχει νὰ κυνηγάει ἀλύπητα. Τώρα ζεῖ πιό χαρούμενος, πιό εὐχαριστημένος, γιατί βρῖσκειται πιό σύμφωνος με τὴ ζωὴ τὴ πλείρια, τὴν ἀληθινή.

Ὅντας δυνατὸς και ἐλεύτερος γίνεται φυσικὰ και φιλελεύτερος και ἀναγνωρίζει τὰ δίκαια τῶν ἄλλων. Τοῦτο τὸν ὠφελεῖ ὄχι μόνο μέσα στὴν Ἀνατολὴ παρὰ και στὴ Δύση. Στὴν Ἀνατολὴ βρῖσκει τώρα σύμμαχους, μαθαίνει νὰ ταιριάζει τὰ συμφέροντά του με τὰ συμφέροντα ἄλλων λαῶν και τοὺς ἔχει βοηθοὺς για τὴν ἐπικράτησή του. Ἀπόδειξη πὼς ἀπὸ τὰ 1908 τὸ Πατριαρχεῖο και οἱ Ἕλληνες πῆραν ἀπάνω τους και συγκέντρωσαν γύρω τους ὅλους τοὺς ἄλλους χριστιανούς, και πᾶνε νὰ τραδηξουν με τὸ μέρος τους και πολλοὺς μουσουλμάνους. Ἡ Ρωμισοσύνη πέταξε γύρω τῆς καινούργια και ὁμορφη φεγγοβολή. Στὴ Δύση βρῖσκει τώρα ὁ Ρωμιὸς ἂν ὄχι θαυμαστὲς ἀλλὰ τουλάχιστο ἀνθρώπους και ἔθνη πού τὸν ἐγκρίνουν, και με τὸ νὰ τὸν ἐγκρίνουν τὸν δυναμώνουν για νὰ ἐξακολουθεῖ σ' αὐτὸ τὸ δρόμο νὰ πηγαίνει και νὰ προκόφτει.

Αὐτὸς ὁ δρόμος του εἶναι ή στράτα τῆς θετικῆς και φιλελεύτερης πολιτικῆς. Ἀπ' αὐτὴ δὲν ἔχει νὰ χάσει τίποτα, μόνο νὰ κερδίσει ἔχει.

Τὸν καιρὸ πού ἦταν ὁ Ρωμιὸς, ὅπως πρίν, μικρὸς και ταπεινὸς και ζηλόφτονος και μίζερος και παραπονιαρῆς χωρὶς νοῦ ὀργανωτικὸ και δίχως θέληση δημιουργική, προσκολλημένος μόνο στὰ περασμένα του μεγαλεῖα πού δὲν μπορούσε νὰ τὰ λησμονήσει και νὰ ξεμπλέξει ἀπὸ δαῦτα, — ή Εὐρώπη, ἐπίσημη και ἀνεπίσημη, τὸν σιχαίνονταν, τὸν περιφρονούσε και τὸν πολεμούσε.

Τώρα πού, ψάχνοντας βαθύτερα, βρῆκε μέσ' στὸν ἑαυτό του τίς ἀληθινὲς πηγές τῆς ζωῆς του και τῆς θέλησῆς του, τώρα πού πάει νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὰ πατροπαράδοτα και ἐξωτερικὰ μεγαλεῖα του

για νὰ πάρει τὴν πνοή του ἀπὸ τὰ ἐπίσης πατροπαράδοτα ἀλλὰ ἐσωτερικὰ του μεγαλεῖα, ἀπὸ τὸ θησαυρὸ και τὰ πλούτη τῆς πολύπαθης ἀλλὰ ἔντονης και πολυσύνθετης ψυχῆς πού κληρονόμησε ἀπὸ γενιὰ παλιὰ δυνατὴ, και ἐλεύτερη, τώρα και ή δημόσια γνώμη στὴν Εὐρώπη και οἱ πολιτικοὶ τῆς και τὰ βαλκανικὰ κομιτάτα τῆς Λόντρας και οἱ σύλλογοι και τὰ Κράτη ἀρχίζουν νὰ τὸν ἐχτιμοῦν και νὰ τὸν σέβονται, ὅπως ὡς τώρα ἐχτιμοῦσαν και σέβονταν ἀποκλειστικὰ ἕναν ἄλλο λαὸ τῆς Ἀνατολῆς, τοὺς Βουλγάρους.

Ὁ σεβασμὸς και ή ἐχτίμησι τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης μοιράζονται τώρα σὲ ἑξὸ ἔθνη τῆς Ἀνατολικῆς, τοὺς Ἕλληνες και τοὺς Βουλγάρους. Ἄν και εἰ Ἀρβανίτες δειχτοῦν ἀξιοὶ και σ' αὐτοὺς θὰ παραχωρηθεῖ ἕνα μέρος σεβασμοῦ. Τὸ ἴδιο και για τοὺς Ἀρμένηδες και για τοὺς ἄλλους ὄλους.

Ἀποκλειστικὸ δικαίωμα θαυμασμοῦ δὲν ἔχει ἕνα μονάχο ἔθνος, ὅπως δὲν ἔχει ἕνα ἔθνος μοναχὰ δικαίωμα ζωῆς, δημιουργίας πολιτισμῶν και νίκης.

ΙΔΑΞ

ΑΡΧΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Βδομάδες ἀλάκερες τώρα με τὴν προεκλογικὴ κίνηση, ὁ λαὸς μαζεούτανε κάτω ἀπὸ τὰ μπαλκόνια τῶν σαλονιῶν τῶν κομμάτων και τῶν σπιτιῶν τῶν πολιτευόμενων κι ἄκουγε με προσοχή και με κατάνυξη τὴ διδασκαλία τους. Τί τοῦ λέγανε τοῦ ἄμοιρου αὐτοῦ λαοῦ; Νὰ μαυρίση τὸ κόμμα τοῦ Βενιζέλου, γιατί αὐτὸς θέλει νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔθνος ὄντας μαλλιαρὸς, μισθωτὸς τῆς Ρουσίας, ρουβλιοφάγος, γιατί ὑποστηρίζει αὐτοὺς πού χαλοῦνε τὴ γλώσσα και γιατί ἔπαψε τὸ Μιστριώτη ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο κ' ἔβαλε στὴ θέση του τὸ Μενάρδο, ἀναγνωρισμένο μαλλιαρὸ, κι ἀκόμα γιατί ὁ Βενιζέλος εἶναι ἄθεος, ἀφωρεσμένος ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης.

Ὅλοι πιστεύανε πὼς σὲ λαὸ ἀπλοϊκὸ, ἀμόρφωτο, φανατισμένο για τὴ θρησκεία του θὰ πιάνανε οἱ ρουκέτες αὐτῆς φαυλοκρατίας, και πὼς ἥρωϊκὰ και μπιστεμένα θὰ ψηφίζόντανε αὐτοὶ πού ὠργιάζανε ἀσυνείδητα, μὴν ἀφίνοντας ἀνεκμετάλλευτη κάθε ἀδυναμία και πρόληψη τοῦ κοσμάκη.

Κι ὅμως τὰ πράματα δείξανε θεοφάνερα πὼς οἱ ψευτιές, οἱ συκοφαντίες και τὰλλα τερτίπια δὲ βρῖσκουνε πιά ἀνταπόκριση στὸν περσότερο λαὸ, γιατί